

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

STANOVISKA

Zemské zřízení České republiky

Informační podklad ke kompatibilitě návrhu
na vydání zákona o zemském zřízení České republiky
(sněmovní tisk 1184) s právem EU

Informační podklad č. 1184
duben 2021
autor: Magdalena Zachová

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: STANOVISKA
Název: Zemské zřízení České republiky	Typ řady: online
Autor: Zachová, M.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=4
Číslo: Stanovisko č. 1184	První vydání řady: říjen 1998
Datum: duben 2021	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Klíčová slova: zemské zřízení; územní členění; ČR; kompatibilita; EU	Zaměření: stanoviska kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU
	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

**Oddělení
všeobecných
studií**

STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	

**Oddělení pro
evropské
záležitosti**

STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
---	--	---	--	---

**Oddělení
komunikace
a vzdělávání**

INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů
---	---	--	---	---

Informační podklad ke kompatibilitě návrhu na vydání zákona o zemském zřízení České republiky (sněmovní tisk 1184), s právem EU

Úvod:

Předmětem navržené právní úpravy je změna územního členění České republiky. Návrh zákona o zemském zřízení České republiky (dále jen „**návrh zákona**“) fakticky počítá se zrušením krajů jako vyšších územních samosprávných celků a s jejich nahrazením zemí Českou (také jako „Čechy“), zemí Moravskoslezskou a hlavním městem Prahou (§ 1 a § 2 odst. 1 návrhu zákona). Základními orgány zemského samosprávného uspořádání by podle navržené právní úpravy byly zemský sněm a zemská vláda (§ 4 odst. 1 návrhu zákona). Zemský sněm by byl mimo jiné oprávněn přijímat právní předpisy země, předkládat návrhy zákonů Parlamentu České republiky, vyhlásit referendum ve věcech týkajících se země a jejích občanů, volit a odvolávat předsedu a místopředsedu zemského sněmu a členy zemské vlády a schvalovat rozpočet země (§ 4 odst. 3 návrhu zákona). Úkolem zemské vlády jako nejvyššího výkonného orgánu země by bylo zabezpečení rozvoje země zejména v hospodářské, sociální a kulturní oblasti a také v oblasti ochrany životního prostředí (§ 5 odst. 1 a odst. 6 návrhu zákona). K provedení právního předpisu zemského sněmu a v jeho mezích by zemská vláda mohla vydávat nařízení (§ 5 odst. 7 návrhu zákona). Základní územní celky země by tvořily obce (§ 3 návrhu zákona).

Stanovisko PI:

Návrh na vydání zákona o zemském zřízení České republiky (sněmovní tisk 1184) se věcně týká problematiky, kterou právo EU přímo neupravuje. Podle čl. 4 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii „*Unie ctí rovnost členských států před Smlouvami a jejich národní identitu, která spočívá v jejich základních politických a ústavních systémech, včetně místní a regionální samosprávy*“.

Nad rámec posouzení slučitelnosti s právem EU lze poznamenat, že by návrh zákona mohl být shledán protiústavním. Ústava České republiky (dále jen „**Ústava**“) totiž stanovuje, že se „*Česká republika (...) člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky*“ (čl. 99 Ústavy). Ke zrušení krajů pak může dojít pouze na základě ústavního zákona (čl. 100 odst. 3 Ústavy). Předkládaný návrh zákona ale není jako ústavní zákon koncipován.

V důvodové zprávě je rovněž uvedeno, že v souvislosti s návrhem zákona bude třeba zrušit ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších přepisů a novelizovat Ústavu a některé další zákony. Standardní postup by byl ale opačný. K dosažení zrušení krajů a jejich nahrazení zeměmi by bylo nutné nejprve změnit Ústavu a až poté přijmout příslušný ústavní zákon.

Návrh zákona není v rozporu s předpisy EU.

Tento informační podklad je zpracován k uvedenému číslu sněmovního tisku a nereflextuje eventuální pozdější pozměňovací návrhy.

Materiál byl Parlamentním institutem zpracován na základě usnesení organizačního výboru Poslanecké sněmovny č. 168, II. volební období.